

บุนนาค

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mesua ferrea* L.

วงศ์ : CALOPHYLLACEAE

ชื่ออื่น : สารภีคอกย (เขียงใหม่) ถ้ำก่อ ถ้ำก่อ (แม่ฮ่องสอน) ปะนาคอ ประนาคอ (ปัตตานี) นาคบุตร นากบุตร รากนาค (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป : ลำต้น เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 15-25 เมตร เรือนยอดรูปเจดีย์ แตกกิ่งก้านสาขานานไปกับพื้นดิน ลำต้นเปลาตรง เปลือกนอกเรียบ สีน้ำตาลปนเทา แตกเป็นร่องตื้น เปลือกในสีขาวเหลือง ใบ ไม่ผลัดใบ ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม รูปใบหอกหรือรูปขนานแกมรูปหอก กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 8-12 เซนติเมตร โคนใบรูปลิ้น ปลายใบยาวคล้ายหาง เนื้อใบแข็งและหนา ขอบใบเรียบ ใบอ่อนสีชมพูม่วง ก้านใบยาว 0.6-1.0 เซนติเมตร หลังใบสีเขียว ผิวเรียบ ใต้ท้องใบสีเขียวอ่อน มีนวล ผิวใบเรียบ เส้นใบจำนวนมากและถี่ ดอก ดอกเดี่ยวหรือดอกช่อ ช่อละ 2-3 ดอก ออกตามซอกใบหรือปลายกิ่ง ดอกมีขนาดใหญ่และมีกลิ่นหอมอ่อน กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อน 4 กลีบ แยกกัน มีขนาดใหญ่ 2 กลีบ เล็ก 2 กลีบ กลีบกลมโค้งงอ กลีบดอกสีขาวหรือชมพูอ่อน กลีบรูปไข่ แข็งและหนา ขอบเป็นริ้ว เกสรเพศผู้จำนวนมาก อับเรณูสีเหลืองสด เกสรเพศเมียอยู่เหนือวงกลีบ ก้านเกสรเพศเมียสีขาวยาวพื้นเหนือเกสรเพศผู้ ติดดอกช่วงมีนาคม-กรกฎาคม ผล ผลรูปไข่ เปลือกผลแข็ง กว้าง 2 เซนติเมตร ยาว 4 เซนติเมตร ปลายผลโค้งแหลม กลีบเลี้ยงหุ้มเป็นกาบหุ้มผล 4 กาบ เมล็ด มี 1-2 เมล็ด

สภาพนิเวศ : กลางแจ้งระยะเวลาการติดดอก

สภาพนิเวศวิทยา : พบอยู่ประปรายในป่าดิบชื้นและป่าดงดิบแล้งทางภาคเหนือ และภาคใต้ ที่ความสูงจากระดับทะเลปานกลาง 20-700 เมตร

การกระจายพันธุ์ : อินเดีย ศรีลังกา อินโดจีน พม่า ไทย คาบสมุทรมลายู และสิงคโปร์

ถิ่นกำเนิด : เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การขยายพันธุ์ : ตอนกิ่ง เพาะเมล็ด

ประโยชน์ : พืชประดับให้ร่มเงา ไม้ใช้เนื้อไม้

สรรพคุณทางสมุนไพร ยอด ยอดอ่อนสีชมพูอ่อนมีรสเปรี้ยว อมฝาด นิยมนำมาเป็นผักจิ้ม ราก ขับลมในลำไส้ บำรุงโลหิต บำรุงกำลัง เปลือก แก่ฟกช้ำ แขน แก่ลักปิดลักเปิด บำรุงโลหิต ดอก มีกลิ่นหอมเย็น รสขมเล็กน้อย เป็นยาฝาดสมาน บำรุงธาตุ และขับลม แก่ลมกองละเอียด วิงเวียน หน้ามืดตาลาย เกสร เป็นยาอายุวัฒนะ บำรุงโลหิต เนื้อไม้ ใช้สร้างบ้านเรือน ทำเครื่องเรือน เมล็ด สกัดเป็นน้ำมันใช้จุดตะเกียง ใช้น้ำมันเป็นยาทาถอนแสบปวดข้อ ทาแก้บาดแผลเล็ก ๆ น้อย ๆ แก้คัน คัน และแก้หิด

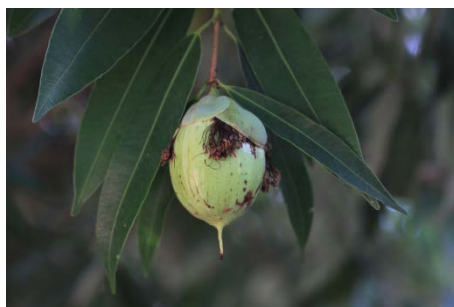
ต้น

ใบ

ดอก

ผล